

Experiències d'art

Els infants s'apropen a l'art amb una mirada neta i lliure de prejudicis. Veuen aquelles coses que els adults ja no som capaços de veure. Són uns bons guies per acompanyar-nos a entrar als museus sense por. Més enllà de la temàtica d'un museu, les obres d'art són una eina extraordinària per aprendre a obrir els ulls al món.

Carme Comas i Assumpta Cirera

Els infants arriben al Museu Episcopal de Vic (MEV) i amb ells el barri s'omple de sons, colors i il·lusions. Les mestres fa dies que els parlen de l'excursió al MEV. Poc a poc pugen la rampa mentre escolten les campanes de l'alt campanar romànic veí del museu. Els seus sentits ho capten tot. Des de fora poden veure un gran edifici de color gris, situat en una àmplia plaça. Davant la porta es troben una persona que els rep.

Els educadors del MEV els donem la benvinguda i ens presentem amb un to de veu càlid. Conèixer el nom que identifica al grup és important: la classe dels dofins, del color vermell, dels núvols, dels pintors... Un cop fet el primer contacte els convidem a participar en un joc gestual per despertar alguns sentits i per fer-los conèixer la manera d'estar en un museu. Ens freguem els ulls per poder veure-ho tot, ens acariciem les orelles per poder escoltar molt bé i, molt a poc a poc, amb passes silencioses i sense fer cap soroll, entrem al museu.

En traspasar la porta del museu ens trobem un espai immens. Els educadors fan descripcions de tot allò que ens envolta per ajudar els infants a familiaritzar-se amb el nou espai. El sostre és molt alt i això fa que ens sentim una mica més petits del que som. Al fons hi ha un

ample taulell de color negre. Al seu darrere, les persones responsables de rebre els visitants i de vigilar es presenten i els donen la benvinguda. Tot seguit, si cal, es treuen la roba d'abric i la deixen, juntament amb les bosses dels esmorzars, en uns grans calaixos de color negre.

Les dimensions són bàsiques per captar l'entorn. Sovint els museus segueixen unes mides pensades per a un públic adult. Com a educadores de museus, considerem que és essencial fer recorreguts pels espais, observant-los des de la perspectiva d'un infant. Ajupir-se i veure-hi des de la mateixa alçada que la d'un infant ens serveix per imaginar millor les seves vivències.

Ara ja estem a punt per començar l'activitat.

Els contes del museu

Els contes formen part del món dels infants. És a través d'ells que la imaginació dels més menuts s'omple de vida. Explicar les obres del museu en format de conte ens permet fer unes bones connexions entre l'objecte artístic i els infants. Les pintures i les escultures del MEV ens narren històries que formaven part del món imaginari dels nostres avantpassats i són un document gràfic extraordinari per aprendre a fer-les parlar.

La proposta *d'Elles contes del museu* presenta tres activitats diferents: Formes i colors, El cavaller, la princesa i el drac, i El cel i la terra. Per a cada activitat hem escollit les obres d'art més adequades i hem cercat l'assessorament de professionals de l'educació infantil per treballar-la conjuntament. La col·laboració de les mestres Imma Comas, del CEIP Joan XXIII de Balenyà, i de Maite Pujol, del CEIP Les Pinèdiques de Taradell, ha estat imprescindible per interrelacionar l'art i l'educació, la teoria i la pràctica.

Abans de fer l'activitat al museu els docents escullen, prèvia reserva, un dels contes del museu. Cada un d'ells representa un recorregut determinat pel museu, dura una hora i es fan adaptacions per a cada nivell educatiu. Hi ha escoles que opten per fer una mateixa proposta a cada grup, tot el cicle junt. D'altres opten per fer una activitat diferent a cada grup; així quan els nens i nenes acaben l'etapa han participat en les tres propostes. En finalitzar l'activitat al MEV, s'ofereix un dossier amb suggeriments per donar continuïtat a la proposta des de l'escola.

A tall d'exemple expliquem breument les tres activitats, amb algunes referències sobre el mètode utilitzat.

Formes i colors

Asseguts sobre cercles de colors, al vestíbul del museu, coneixem els

nostres amics: el quadrat vermell i el cercle groc. Els dos personatges ens saluden i els saludem. Ens conviden a buscar formes quadrades i rodones en l'espai on estem situats. Tots els infants participen, observant, cercant, gesticulant, aplaudint i parlant. Descobrim que en l'espai arquitectònic del museu hi ha moltes formes geomètriques i que tenen diferents funcions.

Iniciem un petit recorregut per arribar a la sala d'art romànic i seure davant del frontal de Sant Andreu de Sagàs. Si s'observa amb atenció es pot veure que aquesta pintura la van pintar uns pintors fa molts i molts anys. És antiga i s'ha fet vella. Els colors estan gastats, hi ha una gran escletxa i algunes parts s'han esborrat. Deduïm que està pintada sobre fusta. Reproduïm amb el gest tots els passos que seguien els pintors per fer la pintura: anar a triar una fusta, entrar en un galliner a buscar un ou, barrejar els pigments, dibuixar i pintar...

Tot seguit utilitzem una estructura magnètica rectangular, on hi ha traçades les mateixes formes geomètriques bàsiques que es poden veure en el frontal i convidem els infants a reproduir-lo usant unes peces de plàstic magnètic que cal encaixar. Omplen l'estructura de base amb formes i colors. Tots hi participem fins deixar-ho a punt. En acabar observem que en el frontal original hi ha uns personatges representats.

Aquesta és una bona excusa per explicar que les pintures del museu narren històries i que a cada pintura hi podem trobar un conte diferent.

Junts expliquem el que narra el frontal de sant Andreu, observant, gesticulant, reproduint expressions i sons. «Fa molt de temps hi havia un noi que es deia Andreu. Li agradava molt explicar contes i un dia va arribar a una ciutat on vivia un rei que es deia Egees. El rei tenia molta mala lluna i no li agradaven gens els contes...».

Després d'explicar el conte ens aixequem per recórrer les sales d'art romànic i gòtic, observant que en les altres pintures també hi ha personatges i formes geomètriques. Estem rodejats de formes que es troben al carrer, a casa i a l'escola, on es pot seguir donant continuïtat a la proposta.

El cavaller, la princesa i el drac

Els coneguts personatges de la llegenda de Sant Jordi són presents en les pintures i escultures del museu. Asseguts davant d'una llarga finestra que ens mostra l'alta torre romànica del campanar de Vic, iniciem un diàleg per intercanviar vivències. Els presentem el drac del museu, una criatura de color verd, amb una ala de color taronja, uns ulls petits de color groc i una llarga cua per agafar-s'hi i anar ben acompanyats.

Iniciem una conversa sobre els dracs i esbrinem què en saben d'aquestes fantàstiques criatures amb algunes preguntes: «Com són els dracs?», «Heu vist mai un drac?», «On podem trobar dracs?»... Després, agafats de la cua del drac, lentament, comencem un viatge en el temps, ple de sorpreses.

Quan arribem davant del retaule gòtic de Sant Miquel Arcàngel del mestre de Cervera seiem al seu voltant. Amb l'ajut de l'amic drac comencem a explicar la llegenda representada en el retaule i tots junts la interpretem. Els infants fan com si fossin la gent del poble i han d'estar alerta per fer bé el seu paper. Des de dalt de la torre la princesa s'adreça al seu poble i sant Jordi, ben eixerit, arriba just a temps per salvar-los a tots. El conte s'acaba i busquem els personatges protagonistes de la llegenda en la pintura gòtica que tenim al davant.

El museu és ple de dracs, de cavallers i de princeses. Agafats de la cua del drac continuem el recorregut, aquest cop a la recerca de dracs. Cal tenir en compte que els dracs són sensibles i no els agrada el soroll. Ara tots som cavallers i, en silenci, olorant, caminant a poc a poc i amb els

ulls ben oberts, anem descobrint el drac Rufus i tots els altres presents en les obres que guarda el museu.

El cel i la terra

Amb aquesta activitat es vol acostar als infants la tradició del pessebre demanant-los d'identificar els protagonistes representats en les obres del MEV.

Asseguts davant el frontal romànic de Santa Maria de Lluçà, es narren les escenes reproduïdes, utilitzant figures que representen els personatges que hi ha pintats a l'obra. En el món medieval la pintura tenia una funció pedagògica que ara es fa reviu amb altres objectius.

Davant de l'obra original, proposem el muntatge del mateix frontal a partir de l'ús de diverses peces en format de trencaclosques. Els infants hi participen unint les parts i interpretant unes mateixes formes ubicades en un pla diferent (de vertical a horitzontal). En acabar es relacionen les figures dels personatges que hem utilitzat per explicar el conte amb els de l'obra original situant-los en les escenes corresponents.

Tot seguit, per donar a conèixer diverses maneres de representar i de pintar, es fa un recorregut per les sales de romànic i gòtic, descobrint que els personatges del pessebre són els protagonistes de moltes obres d'art.

Els infants porten la família al museu

Sovint els infants que participen en les activitats tornen al Museu Episcopal de Vic amb els seus familiars per poder explicar allò que

han conegut i viscut. Ens agrada veure els menuts rodejats d'adults atents a les seves explicacions. Veient aquesta necessitat hem fet una adaptació de la proposta El cavaller, la princesa i el drac per portar-la a terme amb grups familiars. Durant el mes d'agost i per Sant Jordi les famílies també poden conèixer els dracs del museu participant en l'activitat Jocs i dracs al museu.

El principal objectiu de l'educació de l'art al MEV és que els infants aprenguin a observar les obres des d'un punt de vista lúdic, experimental i divertit. Desenvolupar una bona observació és la base per despertar inquietuds i sensibilitats cap al fet artístic. Entrenar-nos per eixamplar la pròpia mirada ens facilita obrir els ulls al món. ■

Carme Comas, cap de l'Àrea de Difusió i Acció Cultural del MEV
Assumpta Cirera, responsable del Servei Educatiu del MEV